Štev. 66 — V Trstu, v sredo 17. marca 1920 — Letnik XLV

Izhaja vsak dan, udi ob nedeljah in praznikih, zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinosti — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3·—, pol leta L 18·— in celo leto L 36·—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 20 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 40 stot., oglasi denarnih zavodov mm po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1·—. Oglase sprejema inseratni oddelek Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška Aš. 20.

Pogajanja med Ebertovo in Kappovo vlado.

Spor poravnan? — Krvavi spopadi po nemških mestih.

Vesti, ki prihajajo iz Nemčije, si nasprotujejo tako zelo, da si ni mogoče ustvariti prave slike o položaju. Nova vlada ima v svojih rokah poluuradni Wolffov dopisni urad, potom katerega pošilja v svet vesti, kakor se njej sami zdi primerno, in kakor se nam vse zdi, ji ni preveč do resnice; samo da bi čim preje dobila čim več pristaštva. V to skupino vesti spadajo prav gotovo tiste, ki govore o doseženem sporazumu med novo in staro vlado ter odobravanju protirevolucije s strani ententnih zastopnikov. Kakor pa rečeno, je ves položaj zasedaj še tako nejasen, da je zanesljiva presoja popolnoma izključena, in zato naj dotlej, dokler se položaj ne razjasni, zabeležujemo le poročila o dogodkih, kakor nam jih podajajo dopisni uradi, in si sodbo prihranimo za pozneje. Ugibanja ostajajo pač le ugibanja in le še ovirajo izpoznanje resničnega položaja.

Položaj Ebertove vlade.

STUTTGART, 16. (S.) Državni svet, ki se je sestal pod Ebertovim in Bauerjevim predsedništvom, je sklenil sklicati narodno skupščino za petek. Ustavna vlada zahteva ostavko voditeljev brez pogojev in izjavlja, da je v stiku skoraj z vso državo. Na vzhodu ni dosegla Kappova vlada nobenega uspeha, a tudi v Berolinu se vzdržuje samo s silo orožja. Na jugu in zapadu je državna bramba ohranila zvestobo Ebertovi vladi. Gospodarska zveza nemških vojakov je objavila proglas, v katerem protestira proti državnemu prevratu in poziva vojaštvo, da se pridruži Noskeju.

Noske optimist.

DRAŽDANE, 15. (S.) Noske je izjavil, da ima vlada zveze z vsemi deli države. Dostavil je, da se bo berolinska vlada razpadla sama od sebe radi njene slabosti. Obžaluje težke politične posledice, ki jih bo imel berolinski poizkus in ki bodo polne vsakovrstnih nevarnosti. Vse oblasti so bile pozvane, da naj pomagajo državnim poslancem na njih poti v Stuttgart.

Nova vlada je tudi zadovoljna.

BEROLIN, 15. (S.) Nova vlada je priobčila popoldne izjavo, v kateri pravi, da je položaj povoljen.

Von Kapp ne sestavi vlade.

MAINZ, 15. (S.) Listi poročajo, da je von Kapp opustil sestavo vlade.

Krvavi boji s protirevolucijonarnimi četami.

KIEL, 15. (S.) Izbruhnili so krvavi neredi. Ladjedelniški delavci so se oborožili in so se zoperstavili državnim brambovcem in varnostni straži. Bilo je ranjenih in mrtvih.

MAINZ, 16. (S.) V Dnisburgu je prišlo do hudih izgredov, tekom katerih je bilo 9 oseb mrtvih, a 80 ranjenih. V Essenu je bilo 10 oseb ubitih.

KOELN, 16. (S.) Nekoliko tisoč delavcev koraka iz Selingena na Eberfeld proti četam, ki so pripravljene na odpor. V celem düsseldorfskem okolišu je prostovoljski zbor mobiliziran in stoji na popolnoma monarhističnem stališču. Düsseldorfska posadka znaša 15 bataljonov prostovoljcev.

KOBLENC, 16. (S.) Tekom včerajšnjih bojev v Lipskem je bilo 15 oseb ubitih. Von Kapp je dal objaviti v Berolinu vest, da je sklenil dogovor z medzavezniško komisijo. »Vossische Zeitung« zanika odločno to vest in pravi, da je to zopet ena laž nove vlade.

HAMBURG, 15. Tekom bojev z baltiškimi četami je padel njihov poveljnik stotnik Berchtold. Ubitih je bilo razen tega 30 oseb, med temi tudi ženske in otroci.

LIPSKO, 16. (S.) Tukaj je prišlo do krvavih spopadov, tekom katerih je bilo veliko oseb ubitih.

LONDON, 16. (S.) Iz Berolina poročajo: V nedeljo je prišlo v Schönbergu do krvavega spopada, tekom katerega je padlo veliko oseb. V Postmutu je bilo ob priliki spopadov veliko ljudi ranjenih in ubitih. V Hannoverju so delavci zasedli postajo. Ebertova vlada je baje prosila stavkajoče delavstvo, da se povrne na delo, dokler ne pride do sporazuma med obema vladama.

DRAŽDANI, 16. (S.) Danes je prišlo tukaj do hudih spopadov. Vojaki državne brambe so poizkušali v naskoku z oklopnimi avtomobili zavzeti pošto, ki so jo zasedli delavci.

BEROLIN, 16. (S.) V več delih mesta je prišlo do spopadov. Na Potzdamskem trgu je množica napadla čete, ki so odgovorile s streljanjem iz pušek in strojnic. Bilo je veliko mrtvih in ranjenih. Do hudih spopadov je prišlo v Stettinu, Stelitzu in Charlottenburgu, kjer so bile 3 osebe ubite, a 8 ranjenih.

Železničarji ne bodo stavkali

BEROLIN, 15. (S.) Na posvetovanju, ki se je vršilo v Berolinu v zavnateljstvu državnih železnic, je glasovala 90%na večina proti splošni stavki. Delo bo vzpostavljeno že jutri. Proti stavkovnemu vodstvu je bila sprejeta nezaupnica.

Splošna stavka v Kasselu, Halleju in Hatberstadtu.

KASSEL, 15. (S.) Tukaj je bila proglašena splošna stavka, ravno tako tudi v Halle in Halberstadtu.

KASSEL, 16. (S.) Tukaj se je začela splošna stavka.

Splošna stavka v Cahah po želji vlade.

CAHE (AACHEN) 14. (S.) Danes je bila proglašena splošna stavka po pozivu draždanske vlade.

Splošna stavka v Aachenu.

AACHEN, 15. (S.) Zakasnelo. Sindikati so sklenili proglasiti splošno stavko. Prodajalne po mestu so zaprte. Kip Viljema I. na konju so obvili demonstranti v rdečo zastavo. Krščanski sindikati so se izjavili za Ebertovo vlado, toda proti stavki. Med krščanskimi in socijalističnimi sindakati je prišlo do spopadov. Socijalistični voditelji so pozvali delastvo, da se povrne v torek na delo.

Berolinske borze so zaprte.

BEROLIN, 15. (S.) Borzno vodstvo je odločilo, da bodo borze zaprte do 17. t. m. Tečaji se ne bodo priobčevali.

KOELN, 16. (S.) Borza se jutri zopet odpre.

Proti kršiteljem reda in ščuvalcem k stavki uvedena smrtna kazen.

BEROLIN, 16. (S.) Kappova vlada je objavila naredbo, s katero uvaja smrtno kazen proti kršiteljem reda in ščuvalcem k stavki.

Vrenje na raznih krajih.

LONDON, 15. (S.) Listom poročajo iz Berolina: Iz Monakovega je prispela vest, da so se včeraj popoldne skupljali ljudje na mestnih ulicah, toda policija in vojaštvo ste jih razgnali. Delavske zveze in vse tri socijalistične stranke so sklicale shod, na katerem so zahtevali, da naj se izpuste politični jetniki in so tudi proglasili splošno stavko. Splošna stavka je bila proglašena tudi v Nürenbergu. Neka brzojavka iz Schverina pravi, da podpirajo regularne čete novo vlado, toda delavci pliniaren in elektraren da so proglasili stavko.

V Cahah županstvo in policija za mirno čakanje.

CAHE, 15. (S.) Župan in policijski komisar sta objavila proglas, v katerem rotita prebivalstvo, da naj se vzdrži od demonstracij.

Obsedno stanje v Brandenburgu.

BRANDENBURG, 16. (S.) Mesto so zasedli oddelki čet, ki so prispele iz Potsdama. Proglasilo se je obsedno stanje. Prebivalstvo je bilo pozvano, da izroči orožje. Ob priliki vkorakanja čet v mesto je bilo veliko oseb ubitih.

Porenska republika se ni proglasila.

KOBLENC, 16. (S.) Zanika se vest o proglasitvi porenske republike.

Pogajanja med Ebertovo in Kappovo vlado.

CURIH, 15. Agencija »Wolf« poroča: »Z bivšo državno vlado so se začela na njen predlog pogajanja. Sestavil se bo kabinet na široki podlagi, sestavljen od tehničnih ministrov s sodelovanjem posameznih držav. Tekom dveh mesecev se bodo izvršile volitve v državni in pruski zbor, a potem tudi volitve s strani naroda za novega državnega predsednika. Sedanji predsednik bo naprošen, da ostane na svojem mestu do izvolitve novega predsednika. Ustanovila se bo še druga poslanska zbornica s preureditvijo gospodarskega sveta in svetov v podjetjih. Nova in stara vlada boste objavili skupno izjavo, v kateri se bo označila splošna stavka v sedanjih razmerah kot zločin na narodu. Do odločitve o teh predlogih ne bo državni kancelar sestavljal novega ministrstva. Najstarejši državni podtajniki morajo nadaljevati svoje delo.

CURIH, 15. Ebertova vlada dementira vesti o pogajanjih s von Kappom in izjavlja, da mu more staviti samo en pogoj, in sicer da izprazni čim preje Berolin. General Märker da je odšel v Berolin po lastni volji.

PARIZ, 15. Danes popoldne je javil fonogram iz Berolina francoskemu velikemu komisarju Finardu, da se je položaj v Berolinu popolnoma izpremenil in da se je sklenil sporazum. Kappova vlada ni mogla najti opore pri nobeni stranki. Parlamentarne skupine z desnice so mu nasvetovale, naj odstopi. V tem času pa je prispel v Berolin general Märker iz Draždanov, ki se je sporazumel z Ebertom in si zagotovil podporo druge armade v Kasselu. Splošna stavka, ki je dobivala vedno več pristašev po celi Nemčiji in ki je ustavila v Berolinu ves železniški promet, je grozila republiki z veliko nesrečo. Ebertova vlada je imela proti sebi redne čete, toda Kappova vlada je imela proti sebi parlament in vso deželo. Edini izhod iz tega položaja je bil sporazum, ki se je tudi dosegel.

KOBLENC, 16. (S.) Potrjuje se vest o pogajanjih v Berolinu med predsednikom saske vlade socijalistom Granauerjem, generalom Mäckerjem in zastopnikom ljudske stranke Heinzejem z ene in Kappom z druge strani. Popustilo bi se baje zahtevi po vzključitvi Noskeja, Hermanna in Müllerja iz vlade in po razširitvi parlamentarne večine nasproti desnici, ustanovivši narodno koncentracijo. Toda največ ovira sporazum dejstvo, da zahteva von Kapp listnico za narodno obrambo za enega svojih generalov.

Nemška kriza rešena?

CURIH, 15. (S.) Iz Berolina poročajo: Kriza se je končala. Berolinska vlada in draždanska vlada ste se dogovorili na naslednji podlagi: Kapp ne bo sestavil nove vlade, temveč bodo isto sestavili od veščakov; napovedo se nove volitve za državni zbor, in v dveh mesecih si bo ljudstvo izvolilo novega predsednika republike; oblast ostane začasno v Ebertovih rokah; državni gospodarski svet in tvorniški sveti bodo veljali kot druga zbornica pod imenom delovne zbornice. — Pripomba: Vest objavlja Wolffova agencija, ki je v Kappovih rokah.

PARIZ, 15. (S.) Agencija »Havas« poroča: Vest o sklepu dogovora med draždansko in berolinsko vlado, ki jo je priobčila »Deutsche Allgemeine Zeitung«, potrjuje, da je v Berolinu končno prevladala reakcijonarna struja. Dokaz temu so pogoji, na podlagi katerih je prišlo do sporazuma med redovno draždansko in vojaško berolinsko vlado. Glavne reforme, ki jih je opozicija na desnici že mesece sem odločno zahtevala, a jih je Bauerjev kabinet, posebno pa Noske, trdovratno odklanjal, so se sedaj dovolile v polnem obsegu. Če se te popustitve reakcijonarni stranki stavijo v zvezo z lahkoto, s katero se je dosegel sporazum gotovo s posredovanjem von Haniela, Bauerjevega podtajnika, ki je neumorno pomagal Kappu v Wilhelmstrasse, se mora človek vprašati, ali se ne nahaja nasproti dobro pripravljeni spletki v v svrho izročitve oblasti manj sposobnim ljudem in gotovo tudi manj odločnim, ko gre za izvršitev versailleske pogodbe.

Zato ne morejo zavezniki, preden ne dobe obširnejših vesti, drugega, nego se kazati zelo rezervirane, kar se tiče njihovih namenov.

PARIZ, 16. (S.) »Liberté« piše, da je Mayer izjavil, da ni bil sklenjen prav nikakršen sporazum med Bauerjevo in Kappovo vlado.

Državni svet v Stuttgartu.

STOCKHOLM, 16. (S.) Državni svet se je sestal popoldne v Stuttgartu. Seje so se udeležili Ebert in Bauer ter člani virtenberške vlade. Sklenilo se je enoglasno, da se narodna skupščina sestane v sredo. Z berolinskimi uporniki se ne začno več pogajanja. Ustavna vlada zahteva brezpogojen odstop Kappa in njegovih pristašev.

Francoska sodba o položaju.

PARIZ, 16. (S.) »Temps« se čudi, kako presojajo v Londonu gibanje v Nemčiji. Po tej presoji bi se zavezniki uprli, ako bi nova vlada hotela vzpostaviti Hohenzollernce, da bi pa priznali novo vlado, če bi se ne zgodilo to, ker se ne marajo vtikati v notranje stvari Nemčije. »Temps« opozarja nato na izjavo polkovnika Bauerja, ki je izjavil nekemu amerikanskemu časnikarju: »Naš cilj je vzpostavitev monarhije.« Nadalje spominja list Traubejevo izjavo, ki pravi: »Potrebujemo moža, ki bi se ne upiral proglasitvi za cesarja, temveč bi mu rabil kot predhodnik.« List poudarja končno, da zavezniki z ozirom na take izjave voditeljev sedanjega gibanja nikakor ne smejo ostati nedelavni, dasiravno morda gibanje ne doseže svojega cilja, temveč da morajo dati čutiti svojo moč predvsem z odločno besedo, v primeru potrebe pa tudi z dejanjem. Prusi so vrgli na eno stran tehtnice svoj meč, treba je torej, da vidijo našega na drugi strani. Z druge strani pa piše Gauvain v »Journalu des Débats«, da berolinski dogodki ne ustvarjajo za zaveznike neposredne nevarnosti. Prvi učinek državnega prevrata v Berolinu je bila razdelitev Nemčije, odpor južnih držav proti Prusiji. Prvi učinek francoskega posredovanja bi bilo najbrž zopetno uedinjenje Nemcev proti Francozom. Kdor v resnici pozna prošlost in jo razume, mora ugotoviti, da je politika francoske monarhije obstajala v izkoriščanju razkrajajočih stremljenj Nemcev samih, ne da bi jim narinjala svojo vladavino. Kakor hitro so si drugi narodi vbili v glavo, da bi urejali nemške stvari po svojih mislih, so s tem ustvarile nemški blok proti Franciji.

Zavezniški vojni svet.

PARIZ, 15. (S.) »Temps« poroča, da je maršal Foch predsedoval v Mainzu vojnemu svetu poveljnikov zasedbenih vojska v Porenju. Francoske, angleške, amerikanske in belgijske enote so se koncentrirale v bližini renskih mostov. Maršal sir Wilson, načelnik generalnega štaba britanske vojske, ki bi se bil moral udeležiti te vojaške konference, je bil nujno odpoklican po angleški vladi. Angleško vojno ministrstvo se bavi s pripravami ojačenj za angleške čete, ki se nahajajo v Porenju, za primer, da bi bilo potrebno oboroženo posredovanje.

Fochev ultimatum?

MAINZ, 15. (S.) »Kölnische Volkszeitung« posnema naslednjo vest po posebni izdaji »Vorwärtsa«: Kakor doznavamo, je maršal Foch v imenu entente poslal ultimatum s šesturnim rokom za umeknitev čet, ki so zasedle Berolin. »Kölnische Volkszeitung« dostavlja, da je na osebno vprašanje o stvari pri državnem kancelarju odgovoril le-ta, da mu ni ničesar znanega o tem. V dobro poučenih krogih v Mainzu se vest zanika kar najodločneje.

Angleško mnenje.

LONDON, 16. (S.) Odgovarjajoč v dolnji zbornici Asquithu, je izjavil Lloyd George, da nima ničesar pripomniti v časopisju objavljenim vestem o dogodkih v Nemčiji. Vesti, ki jih je dobila vlada, se popolnoma strinjajo, da nova vladavina doslej ni dobila nikakršne opore v vseh raznih nemških mestih in da je njena usoda odvisna od čet iz baltiških pokrajin, ki se njih glavna moč nahaja v Berolinu in v bližini prestolnice.

Zavezniške vlade skrbno presojajo vsako gibanje, ki bi šlo za vzpostavitvijo monarhije in militarizma, ali treba je počakati razvoja teh dogodkov. — Kmalu nato je Lloyd George prosil parlament, da naj prekine razpravo o draginjskem vprašanju, da se prečita pravkar dospela brzojavka angleškega zastopnika v Berolinu. Brzojavka pravi: Zadnje vesti so: Vojaško gibanje se razvija, javlja se vojaški upor v Menakovem. Frankfurt je razdeljen v dva tabora. V Vartislavi, Hamburgu, Kielu, Lipskem in Chemnitzi se vrše boji. Izidi bojev niso še znani. Iz približno 35 mest se javljajo vojaški upori. Zdi se, da se je ojačil položaj nove vlade.

Ameriške čete se ne udeleže posredovanja v Nemčiji brez Wilsonovega dovoljenja.

WASHINGTON, 15. (S.) Vojni odbor je izjavil, da se ameriške čete ob Renu ne udeleže nikakršnega zavezniškega pohoda v Nemčijo, čeravno so tehniški še pod Fochovim poveljništvom, preden ne dobe navodil od Wilsona.

Konferenca poslanikov in protifrancoski izgredi v Nemčiji.

PARIZ, 16. (S.) Konferenca poslanikov bo razpravljala na današnji seji pod Millerandovim predsedništvom o noti, ki jo namerava poslati francoski ministrski predsednik Nemčiji zaradi zadnjih protifrancoskih izgredov.

Varnostne mere v zasedbenem ozemlju.

KOBLENZ, 15. (S.) Medzavezniška komisija je poslala svojim odposlancem v zasedbenem ozemlju okrožnico, v kateri jih poziva, da naj v slučaju potrebe omeji ali prepove ponočni promet. Če izbruhne splošna stavka vkljub prepovedi s strani komisije, se bo proglasilo obsedno stanje.

Francoski generalni konzul v Stuttgartu.

MAINZ, 16. (S.) Francoski generalni konzul je odpotoval v Stuttgart.

Kancelar Renner proti nemški reakciji.

DUNAJ, 15. (S.) Kancelar Renner se je danes pogovarjal z zastopniki zavezniških vlasti, katere je opozoril na slab vpliv nemške krize na Avstrijo. Politični sistem v Avstriji — je rekel — ki se je uspešno upiral komunistični nevihti iz Budimpešte in Monakovega, se bo ubranil tudi vplivu reakcije z vzhoda in severa avstrijskih meja. Čeravno se mladi avstrijski demokratični državi, ki se opira na številne mase meščanov in kmetov, ni treba bati političnih vplivov, bi lahko bil vpliv na našo prehrano zelo usodepoln, ker sta ogrožena pošiljanje premoga iz gornje Šlezije in železniški promet skozi Pasovo.

— Državni tajnik za prehrano je poudarjal nujnost pošiljanja živil skozi Trst in je prosil zavezniške zastopnike, naj poskrbe, da se pospeši dovoljenje posojila, o katerem se je govorilo v Parizu. Prosil jih je tudi, da posredujejo pri komisiji za ljudsko glasovanje v Tešinu v svrho nadaljevanja pošiljanja premoga v Avstrijo.

— Kancelar Renner je nato govoril o zapadnoogrskem vprašanju. Sporočil je nato, da je avstrijska vlada prisiljena začeti neposredna pogajanja z rusko sovjetsko vlado v svrho povrnitve vojnih ujetnikov in prosil zavezniške vlasti, da vzamejo na znanje sporočilo o tem tako nujnem koraku. Kancelar je predložil madžarski vladi, naj bi se prodala poslaniška palača v Pekingu, ki je skupna last Avstrije in Madžarske, in naj bi se uporabil skupiček za povrnitev vojnih ujetnikov iz Sibirije.

Jugoslovenski državni proračun.

BEOGRAD, 12. Na jučerašnjoj sednici podnio je ministar financija privremenom (začasnemu) narodnom predstavništvu zakonski predlog o proračunskim dvanajstinama za rujan, listopad, studeni i prosinac 1919, i za sečanj, veljaču i ožujak 1920. i o najhitnijim fiškalskim merama (najnujnih davčnih ukrepih).

Svote, koje taj predlog predvidja za četiri poslednja meseca pr. g., iznose ukupno dinara 645 milijuna 593.217 a kruna 530,076.389. Osim toga predlogom se traži 1. da se vladi odobre vanredni i naknadni krediti, koji su već odobreni odlukama ministarskog saveta, i krediti, odobreni na isti način odredbama predloga financijalnog zakona za budgetnu 1919-20. godinu, u ukupnom iznosu od dinara 301,890.354, a kruna 521,519.467; 2. Da se vladi (izuzimaju se krediti za ministarstvo vojno) odobre vanredni krediti za sečanj, veljaču i ožujak 1920. u iznosu dinara 200 milijuna; 3. Da se ministru vojnom za uzdržavanje celokupne vojske do 31. svibnja (majnika) 1920. odobri naknadni kredit od dinara 250 milijuna.

Ministar financija predlaže, da se pre svega neke državne takse povećaju i neke nove zavedu. Toga radi traži ove mere: 1. Da se plaćanje novih taksa, predvidjenih zakonom o taksama za Srbiju, proširi na celo kraljestvo; 2. Da se nove takse u celoj zemlji povećaju 3, 4 i 5 puta; 3. Da se neke takse u Hrvatskoj, Slavoniji i Vojvodini (»stalne biljegovne pristojbe«) povećaju za 100%; 4. Da se druge neke takse (»stalne i postotne biljegovne pristojbe po zakonima o biljegovnim pristojbama«) u svim prisajedinim oblastima, pošto se najpre izvrši povećanje po prošlom članu, povise za još 100%. Druge opet takse te vrste za Dalmaciju i Sloveniju da se povećaju za 400%, i najzad izvesne »sudske pristojbe« za »Hrvatsku i Vojvodinu za 800%«; 5. Da se na ulaznice za sve zabave pozorišta, bioskope i ostale predstave kao i za utrke, predavanja, izložbe itd. uvede prama veličini cene za ulaznicu taksa od 20 para do 10 dinara po karti.

Ovde dakle izuzetno ne plaćaju se za predstave, od kojih je celi prihod namenjen dobrotvornim ciljevima ili koje su organizovane u cilju čisto vaspitnom (poučnem) od društava, koja nisu organizovana u cilju dobiti (dobička). Oslobodjenje od tih taksa izdaje ministarstvo financija.

Pored toga povećanja taksa traži ministar financija, da radi popravka državnih prihoda može na izvoz proizvoda ishrane, gradje, drva i sirovina za fabričku preradbu zavesti naplatu carine u valuti zemlje, kamo ide izvoz, ako njezina valuta nije obezcenjena. Za izvoz u zemlje s obzcenjenom valutom može se carina naplaćivati po izboru u valuti, koje od zemalja s dobrom valutom. Odredbe o tom da donese ministar financija u sporazumu s ministarskim savetom.

Čuvanje granice (meje) ima se poveriti graničnim trupama, vojnički organizovanima i komandovanima. U pogledu vršenja carinarske službe one imajo stajati pod punom kontrolom carinarskih vlasti, čiji su organ.

Ministar financija traži, da onih 20% kruna, koje su prilikom markiranja oduzete, pretvori u nutrašnji zajam (posojilo) u roku od 5 godina sa jednim po sto.

Ministar traži na posletku ovlaštenja (pooblaščenja), da može u inostranstvu (inozemstvu) zaključiti zajmove do 500 milijuna franaka radi pojačanja podloge novčanica banke SHS i radi postizanja (dosege) proračunske ravnoteže. Ti će zajmovi važiti (veljati), kad ih odobri ministarski savet, a saopćit će se narodnoj skupštini na prvom idućem sazivu.

Turški zastopniki na mirovni konferenci.

CARIGRAD, 14. (S.) Ministrski svet je določil člane turške misije, ki bo zastopala vlado na mirovni konferenci.

Nemški prevrat pred vrhovnim svetom.

LONDON, 15. (S.) Vrhovni svet je razpravljal o splošnem položaju v Nemčiji. Dosegli so sporazum o merah, ki so potrebne v svrho, da bi bil vrhovni svet natančno obveščen o vseh dogodkih. Nato so prešli na še neresena vprašanja iz mirovne pogodbe s Turčijo. Admiral Beatty in angleški, francoski in italijanski častniki so bili pri seji navzoči.

Tittonijeva posvetovanja s francoskimi državniki.

PARIZ, 15. (S.) Danes je imel Tittoni dolg pogovor s francoskim ministrskim predsednikom Millerandom, s Poincarćjem in s Péretem, predsednikom poslanske zbornice kako rtudi z Berthonom, bivšim ministrskim predsednikom. Danes zvečer je odpotoval Tittoni v Italijo v spremstvu senatorja Maggiorino Ferraris. Na postaji ga je pozdravil poslanik Bonin-Longari.

Mednarodna konferenca za finančna vprašanja v Bruxelesu.

BRUXELES, 16. (S.) List »Soir« javlja, da je Nymens, minister vnanjih stvari, sprejel Balfourjev predlog, da se sestane v Bruxelesu mednarodna konferenca v svrho razpravljanja o finančnih vprašajih. Konferenca se sestane okoli sredi majnika.

Francosko-italijansko bratstvo.

PARIZ, 16. (S.) Predsednik republike Deschanel je sprejel v Elizeju odbor francosko-italijanske zveze. V prisrčnem pogovoru je izjavil, da ni nobenega povoda za nesoglasje med Francijo in Italijo, da ima prijateljstvo med obema državama samo dva sovražnika, ki se medtem lahko premagata: razburljivost in nesporazumljenje. Ob zaključku pogovora je Deschanel napisal v album, ki mu je bil predložen, te le besede: »Bratska zveza z Italijo je ena najpotrebnejših toček francoske politike.«

Lloyd Georgeov strah pred sovjetskimi zastopniki v Angliji.

LONDON, 15. (S.) Dolnja zbornica. Lloyd George je izjavil v odgovoru na neko vprašanje, da ni mogoče dovoliti Litvinovemu izkrcanja v Angliji pod istimi pogoji, kakor zadnjikrat, ko je izkoristil svoj diplomatski položaj v svrho politične propagande. Nihče — je pripomnil Lloyd George — niti zastopniki zadrug ne bodo smeli ostati v Angliji, če bodo poizkušali širiti politično propagando.

Senat odobril nov pridržek k 10. čl.

WASHINGTON, 15. (S.) Senat je odobril s 56 glasovi proti 26 nov pridržek senatorja Lodgeja k čl. 10. mirovne pogodbe. Wilson je pisal Hitchocku pismo, v katerem ga opozarja, da odklanja ta pridržek.

Brazilijansko posojilo Italiji.

PARIZ, 16. (S.) Listi poročajo iz Rio de Janeira, da je brazilijanska vlada dovolila Italiji posojilo 25 milijonov dolarjev v svrho nakupa živil, bombaževine in kavčuka.

Italijanski senat sklican za 22. t. m.

RIM, 16. (S.) Senat je sklican za 22. t. m. ob 16 z tem le dnevnim redom: Vladno poročilo.

Za pospešitev avstrijske trgovine.

DUNAJ, 14. (S.) Odbor komisije za odškodnino je poslal avstrijski vladi noto, v kateri javlja, da se je skleniło izključiti iz hipoteke, predvidene po mirovni pogodbi, zasebno imetje avstrijskih državljanov, z ozirom na dejstvo, da Avstrija zelo potrebuje živil, sirovin in olajšav v svrho vzpostavitve svoje normalne trgovine. Komisija je tudi sklenila izključiti iz hipoteke v svrho nakupa živil in sirovin nevtralne, vrednote, ki so v posesti avstrijske vlade ali avstrijskih državljanov v nevtralnih državah. Komisija si pridržuje pravico do nadzorovanja uporabe denarja, ki se na ta način dobi.

Revizija pariške konference?

Amerika hoče novo mirovno konferenco?

Novi predsednik francoske republike Deschanel je sicer pri svojem nastopu laskal svojemu za čast in moč jako vnetemu narodu, da se mora versailleska mirovna pogodba, katero je podpisala Nemčija, strogo izvršiti, in par dni navrh je Lloyd George hitel zatrjevati, da je vsaka revizija pariškega miru popolnoma izključena, toda navadna logika pa se vpraša, kaj neki mora biti, da se strogi mogočniki naenkrat čutijo primorani, da si medsebojno to zatrjujejo. Mar jim je že prišlo na uho, da ves drugi svet že maje z glavo nad njihovimi »pogodbami«, ki so obsežene v več tisoč paragrafih in klavzulah v debelih knjigah in ki bodo tvorile kmalu celo knjižnico?

Ne bo odveč, če si tudi mi malo natančneje ogledamo nekaj tozadevne tvarine.

Ravno v tistih dnevih, ko sta Deschanel in Lloyd George tako oblastno zarožljala, je pa objavil pariški »Echo de Paris« (22. feb. t. l.) poročilo svojega ameriškega dopisnika, katero pravi, da je začela tamošnja republikanska stranka, ki bo skoro gotovo zmagala v jeseni pri volitvah predsednika, resno agitacijo v svrho nove mirovne konference, ki bi ublažila prestroge gospodarske določbe glede Nemčije,

---

PODLISTEK

Za staro pravdo. (119)

August Šenoa: Seljačka buna. — Zgodovinska povest iz XVI. stoletja.

»Pa dobro,« je nadaljeval Šantolić, »bodite z nami, izročite nam mesto!«

»Hočemo! Vaši smo!« so kričali Brežičani. V tem hipu se je pojavil izmed ljudstva debel človek, brežiški župan Jure in je začel hrešćati na ves glas:

»Ubijte pijanega Hrvata! Ali ste čuli — punta nas proti milostljivi gospoščini. Ubijte ga, ali vas zaprem!« Srdito je vzdignil župan pest, a z grada je zagrmel top silovito.

»Ha, ha! Doli z županom! Doli z licemercem!« je besnelo ljudstvo. »V pravem času je prišel Hrvat! Konec je sedaj gospodi in krvniškim sužnjem,« se je zagrohotal Nikola Krobot in je udaril župana z dlanjo po trebuhu, da je z mesta poljubil zemljo.

»Brežičani!« je dvignil Nikola gorjačo, »ali ste ljudje?«

»Smo!«

»Brežičani!, da bi vam še sedaj bobnali po hrbtu in kopali po vaši novčarki nemška gospoda?«

»Nočemo!«

»Doli z gospodo! Naj pridejo Hrvatje! Ali je prav, bratje?«

»Naj pridejo Hrvatje!« je zakipelo ljudstvo.

Čez eno uro je vstopilo, bobnajoč, vzklikajoč pod belo zastavo s črnim križem na konjih in peš dvatisoč hrvatskih in štajerskih kmetov, na čelu jim Ilija Gregorić. Nikola Krobot je držal besedo, Brežičani so se predali in rujno vino iz sodov debelega župana je okrstilo na novo staro pravdo; ali Gregorić je zaklical gromovito: »Naprej, bratje, naprej! Čaka vas dolga pot!«

* * *

Od stare vasi do Vidma bije boben. Sedaj pa sedaj poka puška in odmeva zamolklo po snežni ravnici. Štajerke hite na vrata. Hrvatje prihajajo, gredo na gospodo. Polno jih je kakor koruznega kruha. Dolga, dolga vrsta. Ne vidiš ne konca, ne kraja. Eni gazijo sneg peš, drugi so na konjih. Čudni ljudje, brkati svatje. Eni imajo široke klobuke, drugi kučme; eni opanke, drugi škornje; eni vrhnje suknje, drugi zaobrnjene kožuhe, tretji pisane čohe iz raševine, a četrti plahte. Brk se jim prijemlje slana. Vsi gledajo veselo predse. Saj so svobodni. Ta nosi puško, drugi kopje, tretji sabljo, drugi zopet koso, sekiro; bilo je tudi cepcev in betov. Vsak ima na prsih bel križ; sami pravijo, da so križarji; vsakemu se trese na klobuku ali kapi pero, a nad vsemi se vije bela zastava s črnim križem. Poleg nje jase, mirno zroč predse, vojvoda — Ilija Gregorić. To je človek! Svobodno gleda, za pasom mu sevajo srebrne puške, ne boji se ničesar. Tudi štiri tope imajo na kolesih. Te so jim poslali Cesargradjani, a tudi deset železnih dvopušek. Človeka je skoraj strah. Ali, veseli so — prav v resnici. Bobnajo, kakor da gredo na cerkveni praznik, streljajo, kakor da gredo na svatbo, in pevajo — čudno, čudno zategujejo pesem, kakor da pevajo molitve po mrtvih. Sedaj so došli do Vidma. Tu je treba čakati, je rekel Ilija. Zateci se, kakor veš, v hišo, v hlev, v skedenj, v cerkev, ali pa moreš čakati tudi na snegu. Večer je, megleno je, mračno je. Onkraj Save sevajo od hiš Krškega mesta iz oken sveče, hribi se dvigajo strmo v meglo, suho vejevje štrli v zimski zrak, snega je polna torba. A kaj ti je megla in sneg, ko si svoj? Videm je poln ljudstva, kakor da si krompirja nasadil. Največje vrvenje je pred hišo vaškega župana. Tu stoje topovi, tu je poleg vrat prislonjena zastava. Vrata so odprta. Kapetani vstopajo in izstopajo, kakor da je to krčma.

in ki bi postavila rešitev jadranskega vprašanja na čisto novo podlago.

Poglejmo pa sedaj razmerje med Ameriko in Evropo in prišli bomo do zaključka, da je vsa Evropa z entento vred — edino Rusijo smemo izvzeti — sužnja Amerike ter da so ameriške želje za ubogo Evropo merodajne.

Pri finančni razpravi v ameriškem senatu 31. decembra l. 1919. je povedal poročevalec, da dolgujejo različne evropske države Ameriki samo na zaostalih obrestih 325 milijonov dolarjev. Po sedanjih tečajih valut bi bilo to 6500 milijonov lir ali 26 milijard avstrijskih kron! Pa prosimo, to so samo zaostale obresti do konca lanjskega leta! Koliko milijard pa je šlo tja čez veliko lužo za plačane obresti in za amortizacijo, a koliko jih še pojde!

Sedaj pa poglejmo malo trgovinsko bilanco uboge Evrope.

Francija — poleg Rusije najbogatejša država v Evropi in država z najpridnejšim in najbolj varčnim ljudstvom — je imela leta 1915. pasivnih računov okoli 7000 milijonov, leta 1919. pa gorostasni primanjkljaj 23.541 milijonov. Poleg tega pa za novi redni letni proračun blizu 50 milijard, potem še obrestno breme za inozemska posojila okoli 30 milijard in vrhu tega še troške za obnovo po vojni poškodovanih pokrajin.

Italija — petkrat revnejša kot prej omenjena njena bogatejša sestrica — je leta 1914. morala uvažati za 1134 milijonov lir več, kot je izvozila, leta 1918. pa že za 12 milijard! Kako je šlo Italiji minolo leto, nam je pa itak gospod Nitti dovolj jasno in ponovno povedal.

Pa še eno dejstvo moramo navesti, in to je brezupno stanje evropskih valut. Tudi tukaj gre izguba kar v milijarde, in vse le v korist gospodu — dolarju.

Jasno je torej, da je postal stari svet suženj novemu, Evropa Ameriki.

Ameriški dolarski knezi pa ne znajo samo izkoriščati moči dolarja, ampak tudi hladno in brezobzirno računati. 70 milijonov Nemcev bi znalo nekaj porabiti! In tudi plačati, če se jim da prilika za delo in zaslužek. Pariška pogodba pa jih je uklenila v tak gospodarski jarem, da prvič v doglednem času sploh ne bodo mogli priti do velikega prometnega kapitala, drugič pa bodo, kar bodo pridelali, morali dati vse le Franciji, Angliji in Italiji. Ameriki pa — nič!

In pri 170 milijonih Slovanov upa gospod Dolar tudi še nekaj prisluženi.

V zvezi s temi dejstvi nam postaja vedno jasneje, zakaj ameriški senat še vedno ni ratificiral versailleske pogodbe, čeravno jo je podpisal tudi — Wilson.

In zgodilo se je zopet v tistih dnevih, ko sta Francija in Anglija zaropotali proti Nemčiji, da naj točneje drži pogodbo, in sta tozadevno tudi zahtevala pritisk Amerike — se je tam v ameriškem senatu dal, 24. februarja t. l. na dnevni red predlog, da se vzpostavi z Nemčijo zopet staro — mirovno stanje.

Končno moramo omeniti, da se berejo po vseh nemških in nemškoavstrijskih listih razprave o popolni nemožnosti izpolniti strašne klavzule pariške pogodbe.

Kako pa nezmotljiva ljudska duša sodi o pariški konferenci in njenih ljudeh, je pa itak znano. Mi jim le kličemo: delajte pravično, dajte vsakemu svoje in vaše delo bo sveto in trajno. Prineslo bo mir in nobenih — revizij.

Domače vesti.

IZREDNA GLAVNA SKUPŠČINA DRUŽBE SV. CIRILA I METODA ZA ISTRU se ne bo vršila, kakor objavljeno, 28. t. m., ampak v **ponedeljek, 29. t. m., ob 11 predpoldne** v gostilni gospe Marije Siškovič na Herpeljah. Ta premenba je potrebna, ker ob nedeljah ne vozijo vlaki in bi imeli člani iz Istre, ki se nameravajo udeležiti skupščine, prevelike stroške in izgubo časa. — Trst, 16. marca 1920. — Družbeni poobla-ščenec.

Vojno sodišče v Trstu. V tržaških listih čitamo, da šma naše vojno sodišče toliko dela, da so poslali semkaj nove znamenite sodne funkcijonarje od raznih vojnih sodišč italijanskega kraljestva. Število procesov je doseglo že 17.400 (reci sedemnajstisoč in štiristo); to je vekalo kar rekord za to najmodernejšo pravno institucijo v 17 mesecih njenega obstoja, odkar so namreč italijanske čete zasedle naše ozemlje. Torej povprečno preko 1000 postopanj na mesec . . . . . Znano je, da se ti vojaški procesi vrše v veliki večini proti civilistom. Škoda, da ne prinašajo listi v tem oziru nekaj statističnih podatkov o vrsti zločinov, obsodbah, starosti in narodnosti obtožencev itd., ker bi bilo vse tako poučljivo.

Okrajno načelništvo v starem mestu se je preselilo iz ul. Pozzo bianco št. 7, v sedež delka Procureria na št. 2, II. nadstropje.

Slovensko gledališče. Jutri, v četrtek, 19. t. m., **točno ob 20.30** se bo vršila premijera Ogrinčeve veseloigre v treh dejanjih **»V Ljubljano jo dajmo«** z g. Sila, gdč. Vovkovo, ter g. Požarjem, go. Stefovo in gdč. Gradišarjevo v glavnih ulogah. Druge večje uloge so v rokah gg. Bavarda, Poženelja, Terčiča in Šimenca. **»V Ljubljano jo dajmo«** je prisno naša slovenska veseloigra, ki je in ostane vedno priljubljena našemu slovenskemu ljudstvu. Zato na jo tudi tako radi uprizarjajo vsi domači slovenski odri. Mislimo, da s to uprizoritvijo ustrežemo tudi našemu cen. občinstvu. — V petek, 19. t. m., **na sv. Jožefa dan točno ob 16** se ponove na splošno željo Jurčič-Govekarjevi **»Rokovnjači«** z orkestrom. Glavne uloge so v rokah gg. Kralja, Štle ter gdč. Blajakove in Kraljeve. **»Rokovnjači«** se ponove kot popoldanska predstava in sploh zadnjič. Obisk pri zadnji popoldanski predstavi je bil tako velik, da je moralo veliko naših obiskovalcev oditi, ker so bili vsi lističi razprodani. Priporočamo to zadnjo uprizoritev posebno našim okoličanom in obiskovalcem našega gledališča z dežele. Vstopnice za obe predstavi so v predprodaji pri gledališki blagajni v veži Narodnega doma.

Izpremenba prilika. Generalni civilni komisarijat je dovolil Arturu Giorgiu Hirsch, rojenemu v Trstu 5. januarja 1895. in tukaj pristojnemu, da se lahko piše »Settala«.

Glasbeni večer v dvorani Tartini. Danes, 17. t. m., se priredi v dvorani Tartini IX. glasbeni večer. Začetek ob 20'30. Spored vsebuje naslednje točke, ki jih bo izvajal tržaški kvartet: 1. Haydn: Kvartet v ges-duru št. 6. Allegro-Largo assai — Minuetto — Allegro con brio. (2. a) Čajkovskij: Andante Cantabile iz kvarteta op. 11. — b) Cherubini: »Scherzo« iz kvarteta št. 1. — 3. Beethoven: Kvartet v es-duru op. 59 — 2. Allegro — Molto adigio — Alleoretto — Presto. — Izvajalci: prof. Pavovich, Viezzoli, Dudovich, Baraldi.

Pipčarji! Nocoj sestanek! Vsi! Kdor ne pride, kaven!

Mestna zastavljalnica. Danes se bodo prodajali razni nedragoceni predmeti serije 144, ki so bili spreteti v juniju 1919.

Še nekaj o nedovoljeni trgovini na škodo države. K vesti, objavljeni pod tem naslovom v včerajšnjem listu, smo prejeli naslednje pojasnilo. Resnica je, da je gospod Ilič prodal gospodoma Butta in Goliju oni riž, ki je bil sedaj zaplenen v Chiesovem skladišču v ul. Valdirivo, in resnica je tudi, kakor so poročali drugi tržaški listi, da je oblast zaplenila še nekoliko vreč riža pri g. Iliču, toda izvena povoda, da bi oblast postopala zaradi te kupčije proti g. Iliču, pa ni niti najmanjšega. G. Ilič je kupil ves ta riž po dnevni tržni ceni na debelo od one italijanske trgovske družbe, in se mora vsak čas izkazati z dotičnimi fakturami. Riž je prišel na trg, kakor vsako drugo blago, in je bil tudi skladen popolnoma pravilno. G. Ilič je večji del blaga potem pretil zgoraj omenjenima trgovcema. Če je omenjena italijanska trgovska družba dobila riž, kakor se je sodeč dogovorilo, gotovo ni za to odgovren g. Ilič, kateremu omenjena družba pač ni šla pripovedovat, da je blago — prisvojenega.

Zgodba urednikove tobačnice. Poročali smo pred nekoliko dnevi, da je bila ukradena nekemu tovarišu časnikarju srebrna tobačnica s posvetilom, ki je bilo lastniku zelo dragocemo. Tovariš P. je bil tako srečen, da je dobil svojo tobačnico, in te res zanimivo, kde in kako je romala tobačnica, da je prišla zopet njemu v roke. Ukradena mu je bila v kavarni »pod volti«. Tistega večera pa je prišel v neko tolerančno hišo v Starem mestu čep urlad gospodič, ki se je hotel pozabavati z eno tamošnjih »dam«. V sobi si je še hotel zavitl cigareto in vzel v ta namen iz žepa tobačnico, lepo srebrno tobačnico, ki je »dami« tako zelo ugajala, da se kar ni mogla ločiti od nje. Obračala in obračala jo je toliko časa, da jf jo je končno gospod ponudil, češ, namesto drugega plačila pa vzemi tobačnico. In odšel je. Pri obračanju z »madamo« je seveda potem tobačnica igrala veliko ulogo, ker je predstavljala celonočni zaslužek. Treba jo je bilo torej izpremeniti v denar. Zato ste se napravili »madama« in »dama« k zlatarju, da povprašate, ali je tobačnica v resnici srebrna in koliko je vredna. Zlatar si je tobačnico natančno ogledal, čital seveda tudi posvetilo, in izjavil, da je tobačnica res srebrna ter vredna toliko in toliko. »Dami« ste se vračali veseli domov. Ali glej vraga: v vseh listih vest, da je bila urednika P. ukradena takšna in takšna tobačnica. Ha! Nevarna stvar: tatvina, preiskava, sodišče, zapor! Najbolje je, da se vrne tobačnica lastniku. In tako ste romali, kakor se nam je pripovedovalo, »madama« in »dama« v uredništvo onega lista, kjer ste po času in kraju primernem polasmiku izročili radosti se žarečemu tovarišu P. tako hudo pogrešano tobačnico. Umljivo je, da se je tovariš P. iskreno zahvalil »damama« za njunem trudu, kar pa je zlasti v očeh mlajše je malo zateglo, tako da je koneno napol jezno in napol žalostno pripomnila: »In moje neplačano celonočno delo!« Tovariš P. je seveda segel v žep in izročil »dami« primerno nagrado, naivenino, vesel, da je zopet imel svojo tobačnico. Zlobni tovariši seveda jezikajo sedaj, da je tovariš P. tak gentleman, da plačuje nočne zabave »gospodom« tatovom in »damam« iz Starega mesta, ali vse to ne de njemu nič, kajti tobačnica je rešena.

Roparski napad v ulici Solitario. Snoči okoli 24 je šel kaviar Gino Iller po omenjeni ulici. Tu so ga obkolili trije moški. Iller je začel bežati, toda postopači so se spustili za njim in so ga tudi kmalu dotekli. Tedaj so ga začeli biti s pestmi in so udrihali po njem, dokler se ni onesvestil. Zatem so ga pustili, toda najprej so mu pregledali žepe, kar se jim je bogato izplačalo, zakaj v njegovi denarnici je bilo 2700 lir. Ko je Iller prišel zopet k zavesti, je šel javiti najbližnji orožniški postaji ta zločinski roparski napad.

Z revolverjem proti predstojniku. Ponočnega čuvaja Milana Hlišelna, ki je nastavljen v prosti luki, je obiskal snoči nadgledник Robert Pogar. Ta-le je pogrešal čuvaja radi nekih službenih zadevic. Posledica je bila ta, da se je vnel med čuvajem in nadgledникom prepir, pri katerem se je čuvaj tako razgrel, da je zgrabil revolver in ustrelil trikrat na nadgledника. Ni ga zadel, a dva finančna stražnika, ki sta pritekla k njemu, ko sta slišala strele, sta odpeljala vročega čuvaja v zapor.

Posilstvo. Udova Angela Buttignon je naznanila orožnikom na Greti nekega Antona Sivitza, ki da jo je posilil pred nekaj dnevi opoldni na neki njivi. Orožniki niso mogli dosedaj izslediti dotičnega Sivitza.

Tatvina na ulici. Na ulici Mercadante sta se včeraj pridružila neki Argentinji. Zamelijni dva uradita in ji izmaknika žepno torbico, v kateri je bilo nekaj denarja in par dokumentov. Enega arditja so orožniki takoj aretirali. Pише se Salvatore Schilkase.

Porotno sodišče.

Tatvina v podstrešju.

Izvršila sta jo neki Josip Boncin in Ernest Kürassier, obadva iz Trsta, po poklicu težaka. Gre za razne predmete: dva kovčega, eno malo preprogo, razno kožuhovino itd. Vse to je bilo shranjeno v podstrešju g. dr. Fr. Pepeu, ki je dobil nazaj vse, kar mu je bilo zmankalo. Obtožencema se vidi na obrazu, da trpita, zraven tega sta vsa razcapana. Oba sta priznala svoj zločin, ali s solznimi očmi uverjavata, da ju je samo revščina spravila na slabo pot. Tako je moral Kürassier skrbeti za mater, za svojega starega in obnemoglega očeta in za dve nedoletni sestri. On pa ni mogel najti dela. Boncinova izpoved je bila skoraj ravno takšna. Na podlagi porotniškega pravoreka sta bila obtoženca obsojena, in sicer Boncin na 8, a Kürassier na 5 mesecev težke ječe.

DOPISI.

Razgovor o duhovniškem celibatu v »Edinosti« hoče postati že več kot aktualen. Tozadevni dopis v št. 58. lista »Edinosti« je privabil marsikoga v naših vrstah. Že v št. 60. je neki sobrat dobro reagiral. Podpisana hočeta biti kratka da ne vzameta listu preveč dragocenega prostora in zato trdita in vprašata samo to-le:

Stvarnik nam je dal svobodo, a ne absolutno, pač pa relativno. To uči življenska izkušnja več ko preveč. Zato je tudi svoboda relativna z ozirom na duhovniško sklepanje zakona. Si prost, da skleneš zakon in nisi prost, če si duhovnik — seveda če ne odrečeš avtoritete cerkvi; tega pa zopet ne saneš, če si pravi duhovnik. Zato pa podpisano trdita, da je zakon čeških duhovnikov neveljaven in ne samo nedopusten, češ ker im papež sklepanja zakona ni dovolil. Vprašata: kako more dopisnik-duhovnik v št. 58. »Edinosti« trditi, da je zakon čeških duhovnikov veljaven, če pozna cerkveno pravo? Ali ne prišteva le-to »ordo sacer« med »impedimenta dirimentia«? In to ne morda le starejše cerkveno pravo, enako tudi najnovejši »codex iuris canonici«. Kako torej spravi v sklad duhovnik-dopisnik svojo trditev o veljavnosti zakona čeških duhovnikov z najnovejšim cerkvenim pravom (3. knjiga, IV. poglavje, can. 1072.) — V Planini, 11. marca 1920. — Ivan Lovšin, župnik v Planini pri Rakeku. Dominik Janež, župnik v Studenem pri Postojni.

Kje je dostojnost?! Ker se je že sprožilo, naj se torej razodenejo mnogim, dokler je za to uredništvo. (Radovoljno vedno na razpolago. — ured.)

Ne bom se oziral na vsebino dopisa duhovnika iz Istre v 58. št. »Edinosti«, le toliko naj gospodu sobratu »blizu meje« na njegova izvajanja v št. 60. »Edinosti« rečem: gospod sobrat, kdo bi ne bili povedali, da ste blizu meje, bi bili to spoznali iz Vašega dopisa. Oprostite! tako se pri nas nismo vajeni bojevati. Vi pravite: »...med drugim posebno na skrivnem udriha proti celibatu... le slabi, brez pravega poklica.... da se za ženitev izjavljalo le propali duhovniki itd.« Da ne bi mislili, da sem jaz proti celibatu, Vam povem, da sem zanj, pustim pa vsakemu svobodo, da argumentira. Vi pa žalite g. sobrata, zakaj tudi to je logično, da ga imate za propalega duhovnika, brez poklica, ko ga niti ne poznate. Vas argument za celibat je le: »Kamkoli boš zavozal itd.«. Prosim, dragi gospod, ne rabite povsod tega citata. Za neznotljivost, za spovedno odpuščanje grehov, za prinost — bene! ne za vsak odlok Vatikanov niti za vsako cerkveno zapoved, ko vendar dobro vemo, da vrši pri tem največjo ulogo duhovniško uradništvo v rimski kuriji, ki je sestavljeno navadno od gospodov, ki n. pr. naših krajev se seznanimo (kai še le drugače!) nič ne poznajo. Ravno te dni, sai lahko povemo, ko že vsi vedo, je šla do papeža deputacija v naših zadevah, o katerih je že »Rim govoril«, torej bi bilo odveč še kaj reagirati: po Vašem je »causa finita«. S takimi argumenti ne hodite na dan, ko ste vendar izobražen mož; so namreč prosplošni (loci communes, Gemeinplätze). Z Bogom! — Tudi duhovnik.

LISTNICA UPRAVE.

Gosp. Ivan Renko, Trnovo pri Ilirski Bistrici. Preišči samo Vašo poštno nakaznico od 4. marca z zneskom L. 16.—, ali pisma do danes še nismo prejeli.

Borzna poročila.

V Trstu, dne 16. marca 1920.

Tečaji:

Jadranska banka	320—	330
Cosulich	748—	754
Dalmatia	445—	455
Gerolimich	3050—	3100
Lloyd	2150—	2200
Lussino	2900—	3000
Martinolich	535—	545
Libera Triestina	1320—	1340
Oceania	525—	535
Premuda	790—	810
Tripcovich	750—	760
Ampelea	770—	780
Cement Dalmatia	425—	435
Cement Spalato	545—	555
Cistilnica petroleja	4000—	4200
Čistilnica olja	860—	880
Krka	480—	485
Čistilnica riža	265—	275
Tržaški Tramway	236—	242

Tuja valuta na tržaškem trgu:

V Trstu, dne 16. marca 1920.

Neprepečatene krone	7.50—	7.80
avstrijsko-nemške krone	7.50—	8.—
čehoslovaške krone	19.50—	20.50
dinarji	45.—	46.—
levi	27.—	28.—
marke	26.—	27.—
dolarji	18.50—	18.60
franc. franki	135.—	135.50
švicarski franki	312.—	313.—
angl. funti	67.—	67.50
rublji	25.—	26.—
napoleoni	62.50—	63.—

Švicarski tečaj.

ŽENEVA, 16. (S.) Lira 31'85.

MALI OGLASI

ODDA SE v našem mebliranu sončnata soba, ul. Istituto 40, II. nadstr., desno. 387

IŠČE SE izurjen šofer-mehanik za dnevno službo s tovornim avtom izven mesta. Ponudbe z natančnimi pogoji in zahtevo plače na ins. odd. »Edinosti« pod »Šofer-mehanik«. 389

OPREMLJEN HOTEL s 16 sobami in velikim vrtom ob postaji v Jugoslaviji se proda. Naslov pove ins. odd. »Edinosti«. 390

KAMJON se proda radi preselitve. Ul. Ronco 5, garaža Weiss. 391

STANOVANJE, 1—2 sobi s kuhinjo, s poldštvom ali brez poldštva, v Rojanu, Barkovljah ali v mestu iščem. Ponudbe na čehoslovaški konzulat, ul. Miramar 29.

SPREJMETA Se 2 krojaška pomočnika, 2 delavki in 2 učenki. Ul. Gatteri št. 44, II. n. 392

HIŠA Z VRTOM se da v najem oz. je na prodaj. Primerna za trgovca ali obrtnika, oddaljena četrt ure od železniške postaje. Vodovod v hiši, leži sredi vasi. Pojasnila pri g. Paturju, trgovcu na Rakeku. 381

SREBRN DENAR kupujem po najvišjih cenah v vsaki množini. Pridem lahko ponj. Alojz Povh, Garibaldijev trg št. 6 (pri barbara.) 3341

22LETEN gospod s stalno službo in posestvom, želi dobro plačo, želi znanja v svrho ženitve z mlado izobraženo gospodično, neomadeževane preteklosti. Prednost učiteljice. Ponudbe s sliko na naslov: Bogdan, Zvonimir, Ajdovščina. 3374a

29LETEN MLADENIČ želi znanja v svrho ženitve z 20—25letno gospodično s čisto preteklostjo. Ponudbe s sliko na naslov Vesel Zvonimir, poštno ležeče, Col pri Vipavi. 3374b

MLADENIČ star 24 let želi znanja v svrho ženitve z mlado, 18—22letno gospodično. Ponudbe s sliko na naslov: Mladost, poštno ležeče, Col pri Vipavi. 3374c

IŠČE SE čevljarski pomočnik ul. Ginnastica 28. 382

POZOR! Plačam za srebrne krone, goldinarje in zlato najvišje cene, tudi več kot drugi trgovci. — Albert Povh, urar, ul. Manzoni 17, vr. 2, pritl. 2648

DVA žlahtna konja po 5 let stara, vajena vožnji, proda Dekleva, Žagar, pošta Kosana pri Št. Petru na Krasu. Cena po dogovoru. Na ogled vsak dan. 373

32LETEN delavec želi znanja v svrho ženitve z gospodično 24-30 let. Ponudbe pod »Brano Milanich« ul. S. Maurizio 7, IV. 376

KUKUJEM vreče in čuje. Babič, Molingrande St. 20. 379

PRODA se skoraj nov voz, srednje močan za 1.1200. Jožef Ražem, Vrhpolje 12. 374

PRODASTE se na Proseku 2 hiši in 600 sežnjev zemljišča za 22.000 lir. Več se izve pri bragajni kavarne Central. 375

IŠČEM deklico za varstvo enega otroka. Mora perfektno govoriti hrvatsko, da se otrok nauči ta jezik. Družina stanuje v enem glavnih mest Italije. Dobi dobro hrano, plačo in stanovanje. Stroški za potovanje plačani. Prijaviti se osebno na ins. odd. Edinosti. P 217

KROJAČNICA August Štular ul. S. Francesco d'Asisi štev. 34, III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3367

JABOLKA, hruške, pomladanski radič, fižol gališki, mandolon, koles, kupujem. Kunst, Settefontane št. 1, Trst. 317

ZLATO, srebro, krone, plačam po najvišjih cenah Pertot, ul. S. Francesco št. 15, II. 366

BRIVNICA Josipa Jermana v Trstu, ul. 30. oktobra 14, se priporoča slavnemu občinstvu. 349

Posojilnica na Slapu pri Vipavi

bo prodala na

prostovoljni javni dražbi

svojo hišo v Vipavi št. 45 (pod imenom Oberrichterjeva hiša) s gospodarskimi poslopji in obširnim vrtom v nedeljo, 28. t. m., ob 16 na licu mesta.

Hiša je pripravna za gostilno in trgovino.

Kupci naj se zglase do 28. t. m. pri notarju g. M. Pushniku v Vipavi.

†

Ivanka Bekar

je umrla danes po kratki bolezni.

Pogreb se bo vršil jutri, 17. marca 1920, popoldne.

PODGRAD, 16. marca 1920.

Rudolf, soprog.

Grozdana, Štanka, Zdenka, Ivanka hčere.

Podgrajsko uradništvo naznanja, da je po kratki bolezni preminula gospa

Ivanka Bekar

soproga davčnega nadupravitelja Rudolfa Bekarja.

Lahka ji bodi zemlja!

PODGRAD, 16. marca 1920.

ZAHVALA

vsem onim prijateljem in znancem, ki so nas tolažili v bridkih urah ter na kakršenkoli način počastili spomin naše preljubljene matere, hčere, sestre in svakinje, gospe

Marije vd. Lavrenčič roj. Kovač

Zlasti se iskreno zahvaljujemo preč. duhovščini in slav. domačemu županstvu, ki je tako lepo preskrbelo in vodilo žalni izprevod. — Bog povrni!

VRHPOLJE, 12. marca 1920. **Žalujoči ostali.**

Gospodom gostilničarjem Pivške doline in Podnanosa naznanjam, da se odpri

zaloga prvovrstnega istrskega vina

po konkurenčnih cenah.

Kupljeno vino vsake množine od 56 litrov naprej, pripeljem na željo kupcu na dom. Zahtevajte vzorce!

Priporočam se kot domačin, ter vabim na pokušnjo

Milan Žnideršič — Hotenjavas — Prestranek

Fotografični atelje Daguerre

Trst, Corso štev. 39.

Razglednice v platinu. Specijalitete: Slike v barvah, fotoschizzi, Gabinet, vizit, povečanja, reprodukcije vsakevrste. Elektr. razsvetljava.

PFAFF Stroj za šivanje in vezanje pravi nemški izdelki

Seidel & Neumann in ‚Singer' Gast & Gasser

Bogata zaloga vseh potrebščin. Mehanična delavnica za vsako popravljanja.

Tvrdka ustanovljena l. 1878 **FRANCESCO BEDNAR** Trst, ul. Campanile 19

ZOBOZDRAVNIK

Dr. MRAČEK TRST

Corso 24, I. nadstropje

Ordinira od 9 - 12 dop. in od 3 - 6 pop.

Brezbolestno izdiranje zob, plombiranje in umetni zobje

RASTLINE in SEMENA

Fratelli Sgaravatti

Saonara (Padova)

125 hektarjev obdelanih

CENIKI BREZPLAČNO

Zajamčeno pristno vino

za sv. maše,

burgunder in zelen več letnikov in bela namizna vina po tržnih cenah prodaja

Kmetijsko društvo v Vipavi

Tajniško mesto

razpisuje županstvo v Št. Vidu pri Vipavi. — Prosilci naj se osebno zglase pri g. županu zaradi dogovora. — Vešč organist ima prednost.

POZOR!

Plačam za srebrne krone, goldinarje in zlato najvišje cene, tudi več kot drugi trgoci.

ALBERT POVH, urar ul. Manzoni 17, v. 2, pr.

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ

prej dr. BODO

Zobozdravnik dr. E. CLONFERO

— in —

dentist STANKO PERNAVEC

Trst, trg Goldoni štev. 11, II. nadstr.

sprejemata od 9-12 in od 15-19

Izdiranje zob brez bolečin, zobovja, zlati mostovi brez neba, reguliranje zob in zlate krone.

Vsa dela se izvršujejo po moderni tehniki

Žensko moč

veščo pisarniškega dela, ter slovenske in laške korespondence, sprejme lesna trgovina na deželi, v kraju ob železnici. — V lesni trgovini službujoče imajo prednost. Pismene ponudbe na ins. oddelek Edinosti pod „Ženska moč" št. 3287.

UMETNI ZOBJE

z in brez čeljusti, zlate krone in tudi obrobki

VILJEM TUSCHER konzulijarni zobotehnik

TRST, ul. 30. oktobra (ex Caserma) 13, II

Ordinira od 9 predp. do 6 zvečer.

JADRANSKA BANKA

Del. glav.: K 30,000.000. Rezerve K 10,000.000

Belgrad, Celje, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, TRST, Zadar, Zagreb

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle.

Sprejema vloge

na hranilne knjižice ter jih obrestuje po 3½%, a v bancogiro prometu po 3%.

Vloge, ki se imajo dvigniti samo proti predhodni odpovedi, sprejema po posebno ugodnih pogojih, ki se pogodijo od slučaja do slučaja.

Daje v najem varnostne predale (cofes).

Bančni prostori v Trstu se nahajajo:

ul. Cassa di Risparmio, ul. S. Nicolo

Telefon: štev. 1463, 1793, 2676

— Blagajna posluje od 9.30-12.30 in od 14.30-16 —

G. PINO, zlatarnica-urarnica

Trst, Corso Štev. 15

Kupujem srebrne krone in goldinarje po najvišjih cenah.

DRVA

hrastova, cerova in bukova, 1 m dolga, razcepljena in oklešči, se kupujejo. — Obvezne ponudbe z navedbo cene franko vagon do oddajne postaje, količine in dobavnega roka pod „BOLOGNA" na inseratni oddelek „Edinosti".

Kramarsko blago, tkanine, predivo, drobnine in dišave na debelo.

Tvrdka Raimondo Malusa & C.

Trst — ulica San Lazzaro štev. 10 — Trst